

Total No. of Printed Pages—11

Subject Code : 27

B19-SX (E)
(EN/AS/BN)

2 0 1 9

SANSKRIT (E)

Full Marks : 100

Pass Marks : 30

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

1. Answer the following questions :

1×9=9

তলৰ প্রশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

নীচের প্রশ্নগুলোর উত্তর দাও :

(a) Give a Sanskrit equivalent of the word 'परितोष:'.

'परितोष:' শব্দটোৰ এটা সংস্কৃত প্রতিশব্দ দিয়া।

'परितोष:' শব্দটিৰ একটি সংস্কৃত প্রতিশব্দ দাও।

(b) Disjoin the word 'कुत्रचिदरण्ये'.

'कुत्रचिदरण्ये' শব্দটো সন্ধি বিযুক্ত কৰা।

'कुत्रचिदरण्ये' শব্দটিৰ সন্ধি বিযুক্ত কৰো।

(c) Who is a bad owner according to the lesson 'गर्दभकुक्कुरकथा'?

'गर्दभकुक्कुरकथा' নামৰ পাঠটিৰ মতে বেয়া গৰাকীনো কোন?

'गर्दभकुक्कुरकथा' নামেৰ পাঠটিৰ মতে খৰাপ ব্যক্তি কে?

(d) How many Chapters are there in the 'श्रीमद्भगवद्गीता'?

'श्रीमद्भगवद्गीता'ত কেইটা অধ্যায় আছে?

'श्रीमद्भगवद्गीता'তে কয়টি অধ্যায় আছে?

(e) "अभ्यासेन तु कौन्तेय वैराग्येण च गृह्यते।"

Who is referred to as 'कौन्तेय' here?

ইয়াত 'कौन्तेय' বুলি কাক বুজোৱা হৈছে?

এখানে 'कौन्तेय' বলতে কাকে বোঝানো হয়েছে?

(f) भरत was the son of कैकेयी.

Write 'yes' or 'no'.

ভৰত কৈকেয়ীৰ পুত্র আছিল।

'हय' ने 'नहय' लिखा।

ভরত কৈকেয়ীৰ পুত্র ছিল।

'ह्या' अथवा 'ना' लेखो।

(g) Write the opposite word of 'নির্ঘৃণা:'.

'নির্ঘৃণা:'ৰ বিপৰীত শব্দ লিগাঁ।

'নির্ঘৃণা:'ৰ বিপৰীত শব্দ লেখো।

(h) Who is the friend in abroad?

বিদেশত মিত্ৰ কোন?

বিদেশে মিত্ৰ কে?

(i) Who is the author of the book, 'অনাদিপাতন'?

'অনাদিপাতন' গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন?

'অনাদিপাতন' গ্ৰন্থটিৰ লেখক কে?

2. "এষ ধর্ম: সনাতন:"

What is meant by 'সনাতন ধর্ম' here?

2

ইয়াত 'সনাতন ধর্ম' মানে কি বুজোৱা হৈছে?

এখানে 'সনাতন ধর্ম' বলতে কী বোঝানো হয়েছে?

3. Why did the leader of the monkeys want to go to the forest from the king's palace?

2

বান্দৰৰ দলপতিয়ে ৰাজপ্ৰাসাদৰ পৰা কিয় বনলৈ গুচি যাব বিচাৰিছিল?

বান্ৱেৰেৰ দলপতি ৰাজপ্ৰাসাদ তেকে কেন বনে যেতে চেয়েছিল?

4. "सुनोध! न किमपि आश्चर्यम्।"

Who is the speaker here? Who is referred to as 'सुनोध' here?

2

ইয়াত বক্তা কোন? ইয়াত 'সুনাোধ' বুলি কাক বুজোৱা হৈছে?

এখানে বক্তা কে? এখানে 'सुनोध' বলতে कাকে बोঝানো হয়েছে?

5. Write the names of any two books written by Dr. Mukunda Madhava Sharma.

ড০ মুকুন্দ মাধৱ শৰ্মা দেৱে ৰচনা কৰা যি কোনো দুখন গ্ৰন্থৰ নাম লিখাঁ।

ড০ মুকুন্দ মাধৱ শৰ্মাৰ ৰচনা কৰা যে কোনো দুটো গ্ৰন্থৰ নাম লেখো।

6. Derive the following words :

তলৰ শব্দবোৰৰ ব্যুৎপত্তি নিৰ্ণয় কৰাঁ :

নীচৰ শব্দগুলোৰ ব্যুৎপত্তি নিৰ্ণয় কৰো :

दृश्यते ; आसीत् ; मन्यन्ते ; सन्ति।

Translate the following passages (from Q. No. 7 to Q. No. 10) : 4×4=16

তলৰ অনুচ্ছেদকেইটা অনুবাদ কৰাঁ (প্ৰশ্ন নং 7 ব পৰা প্ৰশ্ন নং 10 লৈ) :

নীচৰ অনুচ্ছেদকয়টি অনুবাদ কৰো (প্ৰশ্ন নং 7 থেকে প্ৰশ্ন নং 10 পর্যন্ত) :

7. तदनन्तरं तद्गृहद्रव्याणि हर्तुं चौरः प्रविष्टः। तस्य प्रांगणे गर्दभो बद्धस्तिष्ठति। कुकुरश्चोपविष्टोऽस्ति।
अथ गर्दभः श्वानमाह सखे, भवतस्तावदयं व्यापारः।

Or / नाईबा / अथवा

इत्युक्त्वातीव चीत्कारं कृतवान्। ततः स रजकस्तेन चीत्कारेण प्रबुद्धो निद्राभङ्गकोपादुत्थाय गर्दभं लगुडेन ताडयामास। तेनासौ पञ्चत्वमगमत्।

8. किन्तु धारानगरवासी राजा भोजः रोगपीडितो नितराम् अस्वस्थो वर्त्तते। तस्य रोगः केनापि वैद्येन न निवारितः। तदनेन भोजराजेन भिषग्वरा अपि स्वदेशान्निष्कासिताः।

Or / नाईबा / अथवा

ततः सन्धानकरण्या कपालं यथावत् कृत्वा सञ्जीविन्या च तं जीवयित्वा तस्मै तद् दर्शयामास। तद् दृष्ट्वा राजा विस्मितः 'किमेतत्' इति तौ पृष्टवान्।

9. अस्य महाकवेः कीर्तिराशिः देशदेशान्तरे प्रसृता। परन्तु कविकालिदासः कदा कुत्र कं वंशं स्थलविशेषं च समलंकृतवान् इति अस्मिन् विषये विसम्वादः अस्ति।

Or / नाईबा / अथवा

सप्ताङ्कविशिष्टे नाटकेऽस्मिन् दुष्यन्तशकुन्तलयोः गान्धर्वविवाहमधिकृत्य सर्वा कथा उपनिबद्धा सन्ति। मालविकाग्निमित्रनाटके अग्निमित्रमालविकयोः प्रेमकथा वर्णिता। तथा च विक्रमोर्वशीयनाटके पुरुरवोर्वश्योः कथा उपनिबद्धा अस्ति।

10. तदनन्तरं महेन्द्रकन्दलीमहोदयस्य विद्यालये शिक्षाग्रहणाय खेरसूती शंकरदेवस्य नामभर्तिकरणं कारितवती। कानिचित् दिनानि तत्र यापयित्वा सः वर्णमालां ज्ञात्वा एव स्वकीयां प्रतिभां प्रदर्शयितुं समर्थोऽभवत्।

Or / नाईवा / अथवा

भागवतस्य आख्यानानि आश्रित्य अनेकग्रन्थान् च विरचितवान्। तेषु 'हरिश्चन्द्र-उपाख्यानम्' 'अजामिल-उपाख्यानम्', 'बलिछलनम्'—इत्यादयः ग्रन्थाः उल्लेखनीयाः। संस्कृतभाषायां शंकरदेवेन 'भक्तिरत्नाकर' नामकः संग्रहग्रन्थः विरचितः।

11. Explain the following verses with reference to the context :

5×2=10

प्रसन्न-सन्नति देखुबाइ तनव श्लोककेईटा व्याख्या कराँ :

प्रसन्न-सन्नति देखिये नीचेर श्लोककयटि व्याख्या करोः :

- (a) नापृष्टः कस्यचिद् ब्रूयान्न चान्यायेन पृच्छतः।
जानन्नपि हि मेधावी जडवल्लोक आचरेत्॥

Or / नाईवा / अथवा

अद्भिर्गात्राणि शुद्ध्यन्ति मनः सत्येन शुद्ध्यति।
विद्या तपोभ्यां भूतात्मा बुद्धिज्ञानेन शुद्ध्यति॥

- (b) कलहान्तानि हर्म्याणि कुवाक्यान्तं च सौहृदम्।
कुराजान्तानि राष्ट्राणि कुकर्मान्तं यशो नृणाम्॥

Or / नाईवा / अथवा

कृते प्रतिकृतिं कुर्याद्धिसिते प्रतिहिसितम्।
न तत्र दोषं पश्यामि दुष्टे दुष्टं समाचरेत्॥

12. Elucidate the idea of the following : 4×2=8

তলত দিয়াবোৰৰ ভাব বহলাই লিখাঁ :

নীচে দেওয়াগুলোর ভাব বিস্তৃতভাবে লেখো :

(a) मनः शीघ्रतरं वाताच्चिन्ता बहुतरी तृणात्।

Or / নাইবা / অথবা

लभानां श्रेय आरोग्यं सुखानां तुष्टिरुत्तमा।

(b) कामधेनुरिव विभवस्राविणी।

Or / নাইবা / অথবা

नानाज्ञानसुधास्वर्गतटिनी।

13. Answer the following questions : 4×3=12

তলত প্রশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখাঁ :

নীচের প্রশ্নগুলোর উত্তর লেখো :

(a) Present a note on 'শ্রীমদ্ভগবদ্গীতা'.

'শ্রীমদ্ভগবদ্গীতা'ৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখাঁ।

'শ্রীমদ্ভগবদ্গীতা'ৰ বিষয়ে একটি টীকা লেখো।

(b) Answer the following questions in Sanskrit :

তলত প্রশ্নবোৰৰ উত্তৰ সংস্কৃতত লিখাঁ :

নীচের প্রশ্নগুলোর উত্তর সংস্কৃততে লেখো :

(i) लक्ष्मणः भरतं विलोक्य किं चिन्तयति?

(ii) "कुमार! नाहमेवं वक्तुं समर्थः"—अत्र 'कुमार'-शब्देन कः बोध्यते?

(iii) भरतस्य स्वागतार्थं का गच्छति?

(iv) भरतः केन सह वनं जगाम?

(c) “न कालिदासाद् अपरः कवीन्द्रः”

Elucidate the idea of the statement.

বাক্যটির অর্থ বহলাই লিখা।

বাক্যটির অর্থ বিস্তৃতভাবে লেখো।

14. (a) Account for the case-endings in **any two** of the following :

2×2=4

তলব যি কোনো দুটাৰ কাৰক-বিভক্তি নিৰ্ণয় কৰা :

নীচের যে কোনো দুটির কারক-বিভক্তি নিৰ্ণয় কৰো :

‘इवानम्’ in Q. No. 7

[7 নং প্রশ্নত]

[7 নং প্রশ্নতে]

‘वैद्येन’ in Q. No. 8

[8 নং প্রশ্নত]

[8 নং প্রশ্নতে]

‘शंकरदेवेन’ in Q. No. 10 Or

[10 নং নাইবা প্রশ্নত]

[10 নং অথবা প্রশ্নতে]

‘अद्भिः’ in Q. No. 11(a) Or

[11 নং (a) নাইবা প্রশ্নত]

[11 নং (a) অথবা প্রশ্নতে]

(b) Derive **any two** of the following :

2×2=4

তলব যি কোনো দুটাৰ ব্যুৎপত্তি নিৰ্ণয় কৰা :

নীচের যে কোনো দুটির ব্যুৎপত্তি নিৰ্ণয় কৰো :

‘उत्थाय’ in Q. No. 7 Or

[7 নং নাইবা প্রশ্নত]

[7 নং অথবা প্রশ্নতে]

'उपनिबद्धा' in Q. No. 9 Or

[9 नं नईवा प्रश्नत]

[9 नं अथवा प्रश्नते]

'द्वयात्' in Q. No. 11(a)

[11 नं (a) प्रश्नत]

[11 नं (a) प्रश्नते]

'पश्यामि' in Q. No. 11(b) Or

[11 नं (b) नईवा प्रश्नत]

[11 नं (b) अथवा प्रश्नते]

15. (a) Decline **any two** of the following :

1½×2=3

तलब यि कोनो दुटाब शब्दरूप लिखा :

नीचेर ये कोनो दुट्टेर शब्दरूप लेखो :

'साधु' in द्वितीया dual

[द्वितीया विभक्तिब द्विवचनत]

[द्वितीया विभक्तिर द्विवचने]

'लता' in तृतीया singular

[तृतीया विभक्तिब एकवचनत]

[तृतीया विभक्तिर एकवचने]

'राजन्' in सप्तमी plural

[सप्तमी विभक्तिब बहुवचनत]

[सप्तमी विभक्तिर बहुवचने]

'तद्' (पुं) in पञ्चमी singular

[पञ्चमी विभक्तिब एकवचनत]

[पञ्चमी विभक्तिर एकवचने]

(b) Conjugate **any two** of the following : $1\frac{1}{2} \times 2 = 3$

তলৰ যি কোনো দুটাৰ ধাতুৰূপ লিখাঁ :

নীচের যে কোনো দুটির ধাতুরূপ লেখো :

√अद् in लट् थस्

[লট্ বিভক্তিৰ থস্]

[লট্ বিভক্তিৰ থস্]

√इ in लोट् हि

[লোট্ বিভক্তিৰ হি]

[লোট্ বিভক্তিৰ হি]

√ग्रह् in लृट् स्यति

[লৃট্ বিভক্তিৰ স্যতি]

[লৃট্ বিভক্তিৰ স্যতি]

√शक् in लट् ति

[লট্ বিভক্তিৰ তি]

[লট্ বিভক্তিৰ তি]

(c) Name and expound **any two** of the following : $2 \times 2 = 4$

তলৰ যি কোনো দুটাৰ ব্যাসবাক্য লিখি সমাসৰ নাম লিখাঁ :

নীচের যে কোনো দুটির ব্যাসবাক্য লিখে সমাসের নাম লেখো :

যথাবিধি ; গৌহালা ; নীলোৎপলম্ ; ত্রিলোচনঃ।

(d) Change the voice in **any one** of the following : 2

তলৰ যি কোনো এটাৰ বাচ্য পৰিবৰ্তন কৰাঁ :

নীচের যে কোনো একটির বাচ্য পরিবর্তন করো :

(i) नरः वृक्षं छिनत्ति।

(ii) तेन ग्रामः गतः।

(iii) बालिका क्रन्दति।

(e) Define and illustrate 'अधिकरण कारक'. (2+1=3)

'अधिकरण कारक'ৰ সংজ্ঞা আৰু উদাহৰণ দিয়া।

'अधिकरण कारक'-এৰ সংজ্ঞা এবং উदाहरण दाओ।

Or / नाईबा / अथवा

Give examples, in suitable sentences, of **any two** of the following :

$1\frac{1}{2} \times 2 = 3$

উপযুক্ত বাক্যত তলৰ যি কোনো দুটাৰ উদাহৰণ দিয়া :

উপযুক্ত বাক্যে নীচের যে কোনো দুটির উদাহরণ दाओ :

(i) अमि-नि-विवाश्च

(ii) इत्थम्भूतलक्षणं

(iii) जनिकर्तुः प्रकृतिः

(iv) यस्य च भावेन भावलक्षणम्

(f) Give the resultant forms of **any two** of the following :

$1 \times 2 = 2$

তলৰ যি কোনো দুটাৰ নিষ্পন্ন ৰূপ লিখা :

নীচের যে কোনো দুটির নিষ্পন্ন ৰূপ লেখো :

(i) √वह् + णिच् + लट् ति

(ii) √कथ् + णिच् + लट् ति

(iii) √भुज् + सन् + लट् ति

(iv) √लभ् + सन् + लट् ति

16. Translate into Sanskrit **any four** of the following sentences :

$2\frac{1}{2} \times 4 = 10$

তলৰ যি কোনো চাৰিটা বাক্য সংস্কৃতলৈ অনুবাদ কৰা :

নীচের যে কোনো চারটি বাক্য সংস্কৃততে অনুবাদ কৰো :

(a) There is a beautiful garden around the school.

বিদ্যালয়খনৰ চাৰিওফালে এখন সুন্দৰ ফুলনি আছে।

বিদ্যালয়ৰ চাৰদিকে একটি সুন্দর ফুলের বাগান আছে।

- (b) There was a poet named Kalidasa.
কালিদাস নামেৰে এজন কবি আছিল।
কালিদাস নামে একজন কবি ছিলেন।
- (c) What's your name? Where do you live?
তোমাৰ নাম কি? তুমি ক'ত বাস কৰা?
তোমাৰ নাম কি? তুমি কোথায় বাস কৰো?
- (d) The two girls will go to Delhi tomorrow.
ছোৱালী দুজনী কাইলৈ দিল্লীলৈ যাব।
মেয়ে দুজন আগামীকাল দিল্লী যাবে।
- (e) The students want to ask questions to the teacher.
ছাত্ৰসকলে শিক্ষকক প্ৰশ্ন শুধিবলৈ ইচ্ছা কৰিছে।
ছাত্ৰসকলে শিক্ষক মহাশয়কে প্ৰশ্ন জিজ্ঞাসা কৰতে ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰছে।
- (f) You should not waste time idly.
তোমালোকে অনৰ্থক সময় নষ্ট নকৰিবা।
তোমরা অনৰ্থক সময় নষ্ট কৰবে না।

***

<http://www.assamboard.com>

Whatsapp @ 9300930012

Send your old paper & get 10/-

अपने पुराने पेपर्स भेजे और 10 रुपये पायें,

Paytm or Google Pay से